

Tallinn Tehnikaülikooli EEMD projekti külustus projektipartnerite juurde Telemarki Ülikooli Bø Ülikoolilinnakusse Norras

30.09-02.10.2015

Nimetatud kuupäevadel toimus EEMD projektipartnerite külaskäik, mille eesmärgiks oli omavalitsustele suunatud lasteaikohade jagamise manuaali täiendamine ja lõppkokkuvõtte tegemine. Külastuse raames oli oluline leida vastused järgmistele küsimustele:

1. Kuidas on kohaliku omavalitsus ja riigi tasand jaotusküsimuses koostööd teinud, sh. millised prioriteedid on riiklikult sätestatud ja kui palju on omavalitsustel võimalust defineerida oma praktikaid;
2. Kuidas järjekorda peetakse ning kui palju on kasutusel erinevaid elektroonilisi ja teisi IT lahendusi;
3. Kuidas konkreetse lasteaia kohti jagatakse ülenõudluse korral;
4. Kuidas lahendatakse uus-immigratsiooni ja teisi kaasamise küsimusi lasteaedades.

Külaskäigu ajal käidi ka kahes lasteaias. Esiteks, Idrettsparken lasteaed Kongsbergis, mis kuulub kohalikule omavalitsusele ja mille peamine fookus liikumine ja tehnoloogia. Lisaks on olulisel kohal meeste kaasamine lasteaia tegevusse ning õpetajatöösse ning pannakse suurt rõhku erinevate maade laste olukorrale (Nepali pere, kellega ollakse kirjavahetuses ning keda aidatakse) ning erivajadustega arvestamisele (õpivad kurtide keelt).

Teiseks, Idea lasteaed (pildil), Notoddenis, mis on eralasteaed ning mis paneb samuti rõhku looduses viibimisele ja tehnoloogiale. Ka on käima projekt koolipoiste kaasamiseks lasteaia igapäevaellu. IDEA peamine erisus aga on koostöö rehabilitatsioonikeskusega, mis koostöös lasteaiaaiga aitab töötuid tööturule taasintegreerimisel.

Kohtumisel kohalike omavalitsuse töötajaga oli peamine fookus kohajagamise praktikal konkreetses omavalitsuses. Beate Darrud, kes selle eest vastutab, selgitas kohalikke spetsiifika. Kokkuvõtvalt saime teada, et Bø (elanikke ca 5 900) munitsipaallasteaedade (6 lasteaeda, sh 3 munitsipaal- ja 3 eralasteaeda) puhul tuleb avaldused esitada 1. märtsiks kuni nelja lasteaeda. Õigus kohale on kõigil, kes on saanud jooksva aasta 1. augustiks 1 aastaseks (ca 94 % Norras elavatest lastest vanuses 1-6 käib lasteaedades).

Riiklike prioriteetidena jaotatakse esmajärjekorras kohad 1) HEV lastele; ning 2) heaoluprogrammis (vähemkindlustatud pered) olevatele lastele. Konkreetse valla järgmised prioriteetidid (riiklike järel) kohajagamisel on:

- Kohta vahetavad lapsed, kes küll juba kävad lasteaias, aga on jäänud järjekorda, kuna eelistavad kohta mujal
- Õed-vennad
- Integratsiooniprogrammis osalevad pered
- Vanus

Mai kuus tehakse kohad teatavaks ja lasteaiaid alustavad augustis.

Avaldusi saab teha osaajaga või täisajaga kohtadele (2013 aastal käisid 92% lasteaialastest täisajaga). Kohamääramine tehakse semi-tsentraalselt. Kohaliku omavalitsus ametnikud pakuvad välja esialgse jaotuse ja seejärel arutatakse koos juhatajatega võimalikke muutuseid. Muudatused tulevad enamasti lisainfost, nt juhatajal on teada kui lapsel on õde-vend samas lasteaias. Samuti võib muutuda vabade kohtade arv, sest siis ka otsustatakse täpselt millises lasteaias ja mahus kohad avada. Aeg-ajalt tuleb ka ette, et lasteaed teeb otsuse, mis läheb mõnest prioriteedist mööda – näiteks juhul kui avatava rühma koosseis annab aluse eelistamiseks kedagi teist (posite-tüdrukute tasakaal, vanuseline koosseis vm).

Peredel on võimalik esitada taotluses neli eelistust ning neil on õigus esitada kaebus, kui nad ei ole saanud pakkumist oma esimeselt või teiselt eelistuselt. Enamus peresid saavad oma esimese eelistuse, kuna lasteaedades on piisavalt kohti. Võib juhtuda ka, et mõni laps saab oma kolmanda eelistuse, kuigi oleks võinud saada teise, aga väga harva tekib sellest kaebus, sest lasteaedades ei nähta kvaliteedilt suuri erinevusi. Madalama eelistusega koha saamisel on lapsel alati võimalik olla edasi järjekorras oma eelistatud lasteaedades. Vaba koha tekkimisel arvestatakse seda last teiste laste hulgas. Mõnes omavalitsuses ka eeliskoheldakse juba koha saanud lapsi ja neil on tõenäoline saada koht kõige eelistatumas lasteaias.